
ADMINISTRIMI I OKSIGJENIT

Përkufizim

Oksigjeno-terapia është dhënia e oksigjenit për qëllime terapeutike ose profilaktike. Ky trajtim siguron sasi ekstra oksigjeni për frymëmarrje. Kur përdoret si trajtim mjekësor, oksigjeni konsiderohet si medikament dhe duhet të përshkruhet.

Dhënia e oksigjeno-terapisë:

- Kompenson mungesën e oksigjenit në inde.
- Mbështetet metabolizmin qelizor.

Indikacionet

Oksigjeni jepet në:

- Dështimin akut ose kronik të frymëmarrjes
- Covid 19
- Asthmën bronkiale
- Bronkit kronik
- SPOK (Sëmundjet Pulmonare Obstruktive Kronike)
- Kancer të mushkrive
- Pneumoni

! Kujdes! Nuk rastet me hemorragji pulmonare, nuk rekomandohet të jepet terapi me oksigjen.

Pajisjet për dhënien e oksigjenit:

- Koncentrator oksigjeni (aparati portativ)
- Kanjula nazale
- Maska faciale
- Oksimetër

Administrimi i oksigjenit me kanjulë nazale

Kanjula nazale është një tub i butë plastik me dy dhëmbëza të vogla (1 – 1.5cm) në njërin skaj, të cilat futen në vrimat e hundës për të furnizuar pacientin me oksigjen. Kjo formë përdoret tek pacientë të cilët kërkojnë sasi të ulët të oksigjenit. Kanjula nazale ka shumë përparësi në krahasim me metodat e tjera të trajtimit sepse është komode dhe tolerohet mirë nga shumica e pacientëve.

Avantazhet e dhënies së oksigjenit me anë të kanjulës nazale:

- Plotëson nevojat për oksigjen nga 1- 6 litra / min
- FiO₂ (Fraksioni i oksigjenit të inspiruar) 24-44%
- Përdoret lehtësisht në kushtet e shtëpisë
- Është komode për pacientët në gjendje të qëndrueshme
- Ndihmon pacientin me shtesë të oksigjenit gjatë vakteve të ngrënies
- Mund të merret edhe gjatë gjumit
- Pacienti mund të marrë frymë edhe me gojë njëkohësisht
- Pacienti mund të flasë lirisht

Disavantazhet

Shkakton tharje të mukozave të hundës

Procedura:

- Identifikoni pacientin dhe i shpjegoni atij procedurën.
- Informoni për masat e sigurisë që lidhen me përdorimin e oksigjenit.

- Kontrolloni udhëzimet e mjekut për sasinë e rrjedhës së oksigjenit.
- Vendoseni pacientin në pozicionin semi-Fowler (ndenjur) nëse është e mundur.
- Bashkoni fundin e tubit të kanjulës nazale me kontenierin lagështues të oksigjenit.
- Ndizeni aparatën dhe prisni deri sa të mbarojë sinjali i vazhduar që lëshon aparatën.

- Gradoni rrjedhën e sasisë së oksigjenit sipas udhëzimeve të mjekut.
- Vendosni kanjulën në kavitetet e hundës.
- Kaloni tubin e kanjulës pas veshëve duke vendosur më parë një sipërfaqë të butë.
- Inkurajoni pacientin të marrë frymë me hundë.
- Vlerësoni shenjat vitale, nivelin e saturimit dhe mënyrën e frymëmarrjes të pacientit.

- **Kujdes!** Duhet të keni parasysh që pastërtia e oksigjenit të prodhuar, do të jetë deri në 90% vetëm 10 minuta pas ndezjes së aparatit.

Administrimi i oksigjenit me maska faciale

Maskat e thjeshta të fytyrës janë maska plastike që përshtaten lehtësisht mbi hundën dhe gojën e pacientit. Në anët e maskës ka dy vrima të cilat mundësojnë daljen e dioksidit të karbonit.

Avantazhet e dhënies së oksigjenit me maskë:

- Është e thjeshtë në përdorim
- Siguron përqendrim të moderuar të oksigjenit
- Plotëson nevojat për oksigjen nga 6-10 litra/min
- FiO₂ (Fraksioni i oksigjenit të inspiruar) 40-60%

Disavantazhet

- Vështirëson të folurit.
- Pacienti nuk mund të konsumojë ushqime ose lëngje.
- Mund të thajë mukozat.

Procedura:

- Identifikoni pacientin dhe shpjegoni procedurën.
- Informoni për masat e sigurisë që lidhen me përdorimin e oksigjenit.

- Kontrolloni udhëzimet e mjekut për sasinë e rrjedhës së oksigjenit.
- Vendosni pacientin në pozicionin semi-Fowler nëse është e mundur.
- Bashkoni fundin e tubit të maskës me kontenierin lagështues të oksigjenit.
- Ndizni aparatën dhe gradoni rrjedhën e sasisë së oksigjenit sipas udhëzimeve të mjekut.
- Vendosni maskën në fytyrë nga hunda dhe më pas në mjekër, kaloni rripin elastik në pjesën e pasme të kokës.
- Fiksoni maskën në hundë nëpërmjet pjesës metalike.
- Vlerësoni shenjat vitale, nivelin e saturimit dhe mënyrën e frymëmarrjes të pacientit.

Koncentratori i oksigjenit

Koncentratori i oksigjenit është një pajisje e cila mund të përdoret në: banesën e pacientëve, në qendra të kujdesit infermieror, ose në qendra të ndryshme shëndetësore ku kërkohet terapi me rrjedhë të ulët oksigjeni.

Ky koncentrator është adoptuar me teknologjinë PSA, e cila bën thithjen e gazeve ambientale dhe përpunimin e tyre deri në përfundim të oksigjenit të pastër 90% -95%.

Gazet ambientale përmbajnë: oksigjen 20%, nitrogen 79.9% dhe azot 0.1%.

Emërtimet e pjesëve përbërëse dhe përshkrimi i funksionit

Figura 1

Figura 2

1. **Porta dalëse e O₂:** Lidhni kontenierin ose kanjulën nazale me tubin lidhës
2. **Cilësimet e produktit/numri serial:** Informacion rreth aparatit/koncentratorit
3. **Filtri me përbërje poroze i portës hyrëse:** Parandalon hyrjen në aparat të papastërtive të ajrit (pluhurave dhe fibrave).
4. **Rregulluesi i temperaturës:** Është i pozicionuar në fund të aparatit dhe duhet të jeni të kujdesshëm që të mos bllokohet
5. **Kordoni me spinë**
6. **Rrotat për lehtësim të lëvizjes**
7. **Mbrojtësi i mbingarkesës së rrymës së rigjenerueshme**
8. **Çelësi i kontrollit**
9. **Matësi i rrjedhës së oksigjenit**
 - a) **Pozicioni i sferës në shkallën e matjes tregon vëllimin e rrjedhjes së oksigjenit (L/min).**
 - b) **Valvula rregulluese e oksigjenit** shërben për kontrollin e rrjedhjes së oksigjenit dalës.

Figura 3

Rregulla për përdorimin e koncentratorit

1. Pjesa e prapme e aparatit/koncentratorit, duhet të jetë të paktën 30 cm larg nga muri në mënyrë që filtri i jashtëm i pajisjes të ketë hapësirën e nevojshme për një funksion normal.
2. Vendosni kontenjerin e lagështimit dhe veproni sipas udhëzimeve të mëposhtme:

Figura 4

- Mbushni kontenerin me ujë të distiluar sipas instruksioneve të mbushjes. Vidhosni me kujdes kontenerin tek foleja e tij (Figura 4)

Vidhosni kontenerin e ujit me kujdes dhe hiqeni gjatë kohës kur aparati nuk përdoret.

Figura 5

- Vidhosni kontenerin në drejtim të kundërt të akrepave të orës. Bëni kujdes që konteneri të fiksohet mirë në folenë e tij. (shiko Figurën 5)
- Sigurohuni që çelësi i kontrollit të jetë në pozicionin "OFF".
 - Lidhni spinën me burimin e energjisë.
 - Pasi ndizet aparati, një dritë e verdhë në monitor do të pulsojë 3 herë. Disa minuta më vonë, drita e alarmit për pastërti të ulët të oksigjenit do të ndalojë së pulsuar duke qëndruar e ndezur.
 - Në varësi të sasisë së rrjedhjes së O_2 , rrota e kontrollit rrotullohet në krahun e akrepave të orës për rritjen e rrjedhës dhe në të kundërt për zvogëlimin dhe ndërprerjen e rrjedhës.

Figura 6

- Bashkoni tubin e kanjulës nazale me portën dalëse të oksigjenit dhe vendoseni kanjulën tek hunda duke e fiksuar në veshët e përdoruesit që ajo të mos lëvizë. (Figura 5)
- Kur koncentratori është i ndezur dhe bie alarmi, ju lutemi kontrolloni nëse spina është e vendosur korrekt në prizë dhe nëse kordoni nuk ka ndonjë përdredhje ose shkëputje.
- Pas përdorimit, fikni aparatin. Pastroni me kujdes tubin e kanjulës ose maskën. Mblidhni me kujdes kordonin duke e vendosur në vendin e caktuar.

Masa mbrojtëse të rëndësishme

Masat për të ulur rrezikun e djegies, goditjes elektrike, zjarrit ose lëndimeve njerëzore

- Shmangni përdorimin e oksigjenatorit kur bëni banjë.
- Oksigjeni shkakton djegie të shpejtë. Mbajeni të paktën 2 metra larg burimeve që prodhojnë nxehtësi apo burime të ekspozuara (fije elektrike të zhveshura).
- Mos pini duhan ndërsa koncentratori i oksigjenit është duke prodhuar oksigjen, nëse ndodh, kjo mund të shkaktojë djegie të brendshme
- Mos pini duhan kur jeni pranë një personi që përdor koncentratorin për oksigjeno-terapi,
- Para pastrimit të pjesës së jashtme të oksigjenatorit nga pluhuri, duhet t'a keni hequr nga priza.
- Kur aparati është duke punuar, ju lutemi mos e hapni atë
- Mundohuni të shmangni përdorimin e tubit me kanjulë apo maskë nga njëri pacient tek tjetri, në mënyrë që të shmangët infeksioni i shkaktuar nga viruse ose baktere midis përdoruesve.
- Në rastet kur kostoja e zëvendësimit të tubit është financiarisht e pa përballueshme, atëherë sigurohuni që t'a keni larë dhe tharë mirë tubin nga jashtë dhe nga brenda.
- Tubi i kanjulës nazale nuk duhet të vendoset nën mbulesë ose jastëk kur përdorni koncentratorin dhe nuk duhet të ketë pengesa mekanike. Kjo siguron një përdorim me efikasitet të tij.

- Kur koncentratori nuk është në përdorim, rekomandohet të fikni çelësin e energjisë dhe vendosni prizën për të shmangur djegien.
- Tubi i kanjullës nazale dhe i maskës së oksigjenit të përdorur nga burimi, duhet të jenë të pastra dhe të sterilizohen nëse duhet të përdoren përsëri.
- Pjesët e koncentratorit duhet të pastrohen mirë dhe konteneri i lagështimit duhet të pastrohet çdo 2- 3 ditë.
- Filtri i jashtëm i marrjes së ajrit duhet të pastrohet çdo 100 orë. Rekomandohet të zëvendësohet pas 1000 orësh përdorimi të pajisjes. Filtri i brendshëm duhet të pastrohet pas 3000 orë pune.
- Konteneri me nebulizator i ujit, mund të përdoret me ujë të distiluar ose ujë të ftohtë të zier më përpara. Shishja e ujit duhet të pastrohet çdo 2 - 3 ditë.
- Kur përdorni kontenerin e lagështimit, kushtojini vëmendje shtimit të ujit të distiluar midis nivelit më të lartë dhe më të ulët të ujit, të shënuar në trupin e shishes. Mbushja me ujë mbi nivel, shkakton lagështim të tepërt dhe derdhjen e ujit nga vrimat e hundës dhe mbushja nën nivel shkakton moslagështimin e duhur të oksigjenit dhe si pasojë tharje të mukozave.